

- UPS „Ion Creangă”. Vol. II. Seria XVIII, Chișinău: Tipografia UPSC, 2016.
14. RAILEANU O. Consilierea și educația familiei în instituția de învățământ. Ghid metodologic. Tipografia UPS „ Ion Creangă”, 2020.
15. SILVAȘ, A. Managementul carierei. Universitatea „Petru Maior”, Tg. Mureș, 2009.

PERSONALITATEA PROFESORULUI CONSTRUCTIVIST ÎN RAPORT CU PROVOCĂRILE SOCIETALE

Irina Simcenco dr., lect.univ., UPS Ion Creangă, Chișinău
ORCID 0000-0001-5421-7502

Rezumat: În societatea contemporană, exigențele și așteptările față de profesia didactică au crescut considerabil. Prin urmare devine o necesitate formarea unui profesor competent, inteligent cu statut profesional înalt, axat pe o pregătire generală foarte bună, cunoștințe aprofundate în domeniu, cu o gamă de competențe profesionale necesară inserției sociale, deprinderi de muncă intelectuală, axat pe dezvoltare profesională și personală continuă, etc. Profesorul constructivist este preocupat de a-i sprijini pe educați, de a-i introduce în cunoașterea științifică, de a-i îndruma, coordona, de a organiza condițiile și a facilita drumul spre cunoaștere. Prin intermediul propriilor întrebări și strategii, elevii în clasa constructivistă devin în mod ideal „elevii denumiți experți în învățare”.

Cuvinte-cheie: profesor constructivist, personalitate, competențe profesionale, educație, elevi.

Abstract: In contemporary society, the demands and expectations towards the teaching profession have increased considerably. It therefore becomes necessary to train a competent,

intelligent teacher with high professional status, focused on a very good general training, in-depth knowledge in the field, with a range of professional skills necessary for social inclusion, intellectual work skills, focused on professional and personal development. continues, etc. The constructivist teacher is concerned with supporting the educated, introducing them to scientific knowledge, guiding them, coordinating them, organizing the conditions, and facilitating the path to knowledge. Through their own questions and strategies, students in the constructivist class ideally become "students called learning experts."

Key-words: constructivist teacher, personality, professional skills, education, learners.

În societatea contemporană, exigențele și așteptările față de profesia didactică au crescut considerabil, acestea raportându-se permanent la progresul și dinamica dezvoltării societății. Devine o necesitate formarea unui profesor competent, profesionist, cu statut profesional înalt, axat pe o pregătire generală foarte bună, cunoștințe aprofundate în domeniile ce țin de viitoarea carieră, cu o gamă de competențe profesionale necesară inserției sociale și deprinderi de muncă intelectuală, capabil să exercite un grad semnificativ de autonomie și judecată profesională și de la care se așteaptă asumarea responsabilității pentru propria dezvoltare profesională continuă.

În ultimii ani, s-a accentuat tot mai mult ideea că personalitatea cadrului didactic reprezintă una dintre direcțiile majore pe care trebuie să se insiste în cadrul procesului de formare inițială și continuă. Personalitatea

cadrului didactic este o parte importantă a succesului și eficienței în această profesie.

Personalitatea reprezintă un termen foarte complex, studiat în psihologie, care exprimă *„organizarea dinamică în cadrul individului a acelor sisteme psihofizice care determină comportamentul său caracteristic”* [7].

Psihologul G.W. Allport a considerat faptul că personalitatea nu este un conglomerat de trăsături, ci o structură complexă și organizată alcătuită pe lângă trăsături comune și de dispoziții personale [1].

În Marele dicționar al psihologiei, personalitatea este deinită ca „ansamblu de caracteristici afective, emoționale, dinamice, relativ stabile și generale, ale felului de a fi al unei persoane în modul în care reacționează la anumite situații în care se găsește” [12, p. 892].

După N. Sillamy (1996), personalitatea desemnează un element stabil al conduitei unei persoane, ceea ce o caracterizează și o diferențiază de o altă persoană [15].

În conformitate cu paradigma educațională umanistă personalitatea reprezintă un subiect capabil de autoorganizare, înzestrat cu astfel de caracteristici, cum ar fi capacitatea nu numai de a asimila lumea obiectelor și a ideilor, dar și de a le produce, a le transforma, a crea altele noi; care posedă competențe, activități orientative de bază, puse în aplicare în conformitate cu obiectivele și sarcinile stabilite; conștientizează propria sa importanță pentru alții; este capabil să reflecteze (să simtă nevoia de a reflecta ca o condiție de reglare conștientă a comportamentului său, a

activității în conformitate cu dorințele și obiectivele adoptate, pe de o parte, și „conștientizarea propriilor limite de libertate”, pe de altă parte) și să prezică rezultatele activităților și relațiilor; pune accent pe realizarea componentei „auto” – autoeducație, autodezvoltare, autoapreciere, autoanaliză, autorealizare, autodeterminare, autoidentificare și altele; are capacitatea de a face de sine stătător ajustările necesare în propriile activități și situații corespunzătoare; în cele din urmă, dă dovadă de creativitate, unicitate și originalitate, care constituie baza pentru relațiile fructuoase între subiecți, interacțiunea, colaborarea și comunicarea lor [16].

Analiza structurală a personalității cadrelor didactice a fost realizată de către cercetători [1, 7, 9, 15], luând în considerare influența factorilor interni (ereditari) și a celor contextual-situaționali care au efect asupra evoluției sale, în cadrul socio-cultural specific și prin realizarea obiectivelor instructiv-educative, ceea ce constituie o abordare integrală, unitară, care îmbină maniera structurală cu cea funcțională. De-a lungul timpului, specialiștii au încercat să contureze modelul „profesorului ideal”, prin care să prezinte într-o manieră sintetică totalitatea trăsăturilor și a calităților personale, necesare unui bun specialist. A fost subliniat faptul că, pe lângă caracterul înnăscut și dobândit al cadrului didactic, este necesară și dobândirea unui sistem complex de competențe, care să facă posibilă obținerea de plus valoare în activitatea sa.

În opinia cercetătorilor Vl. Guțu, O. Dandara și E. Muraru, *competența profesională* este capacitatea /abilitatea de a realiza diverse sarcini determinate de obiectivele activității profesionale, capacitatea de a rezolva situații-problemă prin transferul și conexiunea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor [8, p.28].

În spectrul de competențe pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social, inclusiv pentru activitatea didactică, cercetătorii autohtoni, L. Papuc, I. Negură și Vl. Pîslaru, identifică:

- competența de a fi proactiv, de a se comporta conform unei opțiuni conștiente, bazate pe valori și nu pe condiții supuse unor criterii afective;
- competența de a proiecta finalul în memorie (de a elabora finalități, de a anticipa activitatea și rezultatele);
- competența de a planifica în funcție de priorități;
- competența de a raționa avantaj/avantaj. Aceasta presupune capacitatea conducerii interpersonală, capacitatea de conștientizare, imaginația, conștiința morală și voința, autonomia în relațiile cu ceilalți, în realizarea obiectivelor;
- competența de a înțelege și de a fi înțeles;
- competența de a acționa prin cooperare creativă, comunicare sinergică, valorificarea diferențelor etc.;
- competența unei autoreînnoiri echilibrate, o autoreînnoire fizică, spirituală, mentală, socioafectivă a personalității (capacitatea de a produce), care înseamnă păstrarea și sporirea propriei personalități. Această

competență este cea care le face posibile pe toate celelalte [13].

L. Antonesei apreciază că profesia didactică presupune manifestarea autentică a unui set de cinci tipuri de competențe:

1. *competența culturală*, reprezentată de cultura generală și cultura specifică domeniului specializat de cultură;

2. *competența psihopedagogică*, care-i asigură profesorului o bună calitate de transmițător către beneficiarii proceselor educative a culturii specifice, dar și a racordurilor acesteia cu domeniul culturii în ansamblul său;

3. *competența psiho-afectivă și de comunicare*, care se fundamentează pe anumite calități structurale de personalitate;

4. *competența morală*, referitoare la faptul că educatorii trebuie să fie infuzați de valorile ce alcătuiesc idealul educativ promovat de sistemul de învățământ în cuprinsul căruia își desfășoară activitatea;

5. *competența managerială*, menită să asigure eficiența organizării și conducerii activităților, proceselor, colectivelor și instituțiilor educative [2, p.116-117].

Rolul unui profesor în societate este pe cât de semnificativ, pe atât de valoros. El are o influență ce depășește societatea în care trăiește și nici o altă personalitate nu poate avea o influență mai puternică decât un profesor. Elevii sunt profund afectați / marcați de caracterul, atitudinea profesorului și afecțiunea, competența și angajamentul său moral. Profesorul devine un model

pentru elevii săi. Aceștia, conștient sau nu, preiau/imită sau încearcă să-și urmeze profesorul în gândire și comportament, atitudine, stil de comunicare, maniere, vestimentație, etc. (Manea, 2019).

Activitatea didactică a profesorului modern, subliniază un ansamblu de calități personale ale acestuia, precum: *vocație, talent, măiestrie*; însușirea unui sistem complex de cunoștințe teoretice, formarea unor deprinderi, abilități, competențe, calități și asumarea unor roluri, într-o manieră riguroasă și controlată, ceea ce constituie profesionalismul său.

A fi profesor înseamnă a avea conștiința unei responsabilități majore obiectivată în îndrumarea, modelarea tinerei generații pentru studiu, pentru descoperirea în plan personal a vocației, a propriului sens în raport cu lumea, cu profesia, cu traseul devenirii (Manea, 2019).

Una dintre paradigmele relativ recent conturate în domeniul formării profesorilor este cea constructivistă (fondator J. Piaget). Paradigma constructivistă, expresie a postmodernismului în educație, reprezintă o alternativă de instruire „prin centrarea proceselor necesare înțelegerii (meaning - marking), pe individualitatea elevului și rolul grupului de învățare, pe strategiile învățării prin cercetare, pe valorificarea situațiilor și contextelor reale, pe noi roluri ale profesorului” [6,17].

Pedagogia constructivistă centrează intervenția educatorului pe nevoile de înțelegere ale educatului, astfel încât acesta din urmă să se implice activ și conștient în

procesul de autoformare. Constructivismul militează, în scopul eficientizării activității și a perfecționării stilului didactic, pentru antrenarea și dezvoltarea competenței reflexiv-metacognitive a profesorului. Astfel, profesorul reflexiv dezvoltă atitudinea reflexivă a elevilor / studenților săi, stimulează, în mod explicit, procesele și competențele metacognitive, creează oportunități pentru valorificarea reflecției în clasă, utilizează și încurajează stilul interactiv responsabil. Profesorului îi revine sarcina de a-i sprijini pe educați, de a-i introduce în cunoașterea științifică, de a-i îndruma, coordona, de a organiza condițiile și a facilita drumul spre cunoaștere [9,10, 11].

Constructivismul este o teorie a învățării diferită de educația tradițională, bazată pe un suport metodologic puternic în practica educativă (E. Joița). Ideea principală a constructivismului este: cunoașterea umană se construiește printr-un proces creator și activ, cei ce învață construiesc o nouă cunoaștere pe temeliiile învățărilor anterioare, experimentând și reflectând asupra experiențelor [6].

Cunoașterea este o construcție, nu o descoperire științifică, ea se clădește, nu există a priori, este relativă, nu constantă, precum realitatea autentică, este o derulare de procese active în sensul dezvoltării ei. Desigur, cel care participă la această construcție, de la proiectare la finalizare, nu este decât un *constructor* – o persoană cu o pregătire necesară în a o realiza [9].

Construirea cunoașterii, după M. Bocoș, înseamnă că subiectul se informează, caută, selectează, tratează critic

informațiile, indiferent de sursa lor, reformulează, analizează, compară, clasifică, evaluează, formulează ipoteze, le testează, experimentează, desprinde concluzii, face generalizări etc. Altfel spus, subiectul își personalizează metodele de lucru și își construiește strategii de acțiune adaptate propriei formări și propriei personalități [4, p. 55].

Profesorii care adoptă teoriile constructiviste încurajează elevii să evalueze în mod constant modul în care activitatea îi ajută să câștige înțelegere și cunoaștere. Prin intermediul propriilor întrebări și strategii, elevii în clasa constructivistă devin în mod ideal *elevii denumiți experți în învățare* [14].

Constructivismul declanșează curiozitatea înnăscută a elevului despre lume și cum funcționează natura înconjurătoare.

Constructivismul a fost lansat în România printr-un proiect de cercetare grant 2005-2007 cu tema: *Cognitivismul și constructivismul – noi paradigme în educație*. În Republica Moldova acesta a apărut odată cu reforma curriculară.

În lucrarea *A deveni profesor constructivist* cercetătoarea, E. Joiță, menționează că profesorul constructivist favorizează contextul real de învățare, susținerea elevului, mai degrabă decât intervenția, descoperirea dirijată, încurajarea explorării unor puncte de vedere diferite, învățarea colaborativă, abordarea prin proiect etc. și cognitivist, profesorul utilizează preponderent

noile tehnologii ale informației și comunicației ce permit o mare interactivitate cu elevii [10].

Autoarea consideră că un profil dezirabil de competență al profesorului constructivist presupune:

1. Roluri și competențe generale, constructiviste care asigură reușita profesională: competență științifică general-pedagogică; competență științifică în înțelegerea esenței și a rolului constructivismului în educație; competență culturală generală; capacități cognitive formate și antrenate constructivist.

2. Roluri și competențe constructiviste implicate în managementul instruirii în clasă: competența de a prevedea un context adecvat, de a-l analiza critic, de a-l utiliza; competența de a respecta rațional principiile constructiviste în proiectare; competența de a prevedea variante metodologice și de desfășurare a instruirii constructiviste în clasă; competența de a prevedea și rezolva restricții, obstacole, limite, dificultăți; competența de a facilita resurse pentru demersul constructivist în clasă; competența de a ordona rațional situațiile, secvențele constructiviste în activitate; competența de a lua hotărâri, decizii în procesul construirii învățării; competența de a respecta procesul construirii unei decizii; competența de a coordona resursele, acțiunile, metodele, eforturile elevilor; competența de a antrena, a interesa elevii în procesul construirii înțelegerii, învățării; competența de a ghida, a îndruma diferențiat elevii; competența de a respecta eficient

rolurile și cerințele evaluării constructiviste; competența de a diversifica metodologia evaluării constructiviste;

3. Roluri și competențe constructiviste de relaționare implicate în rezolvarea problemelor educative, etice în clasa constructivistă: relația competență și dimensiunea motivațional-atitudinală în abordarea constructivistă a învățării; competența de a relaționa cu elevii, a colabora în clasă în realizarea instruirii constructiviste; competența de a respecta aspectele etice și de deontologie profesională; competența de a provoca, de a susține comunicarea variată cu și între elevi;

4. Roluri și competențe constructiviste de relaționare implicate în acțiunea de cercetare didactică: competența de a formula reflecții și de a le utiliza în instruirea constructivistă. [9, p. 32-49].

Din perspectiva paradigmei constructiviste, a problematicii lumii contemporane, cadrul didactic urmează să îndeplinească noi roluri în activitatea sa. Cercetătoarea din R. Moldova, N. Globu, în lucrarea sa de doctor intitulată *Reconceptualizarea formării profesionale inițiale a învățătorului* a cercetat interdependența dintre rolurile constructiviste și competențe, raportându-le la sistemul de competențe ale învățătorului. Acestea sunt propuse în tabelul următor [17]:

Tabelul 1. Roluri versus competențe profesionale ale învățătorului constructivist

Rolul învățătorului contemporan/constructivist	Competențe profesionale
<ul style="list-style-type: none"> • Expert, teoretician 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Competența gnoseologică: de

	specialitate, culturală și psihopedagogică
<ul style="list-style-type: none"> • Practician, promotor, facilitator, instigator, tehnician, ghid, translator, creator, mediator, mentor, monitor, evaluator, planificator, agent al schimbării, consilier etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Competența praxiologică
<ul style="list-style-type: none"> • Ghid, manager, moderator, consilier, strateg, coordonator, mediator etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Competența managerială
<ul style="list-style-type: none"> • Translator, instigator, partener, mesager, moderator, umanist etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Competența comunicativă
<ul style="list-style-type: none"> • Constructor, inovator, autoformator, autoevaluator, autodirijor, coordonator etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Competența metacognitivă
<ul style="list-style-type: none"> • Cercetător, terapeut, explorator, experimentator, observator etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Competența investigațională

Civilizația tehnologică contemporană și criza actuală pandemică îl responsabilizează pe profesor să-și dezvolte noi competențe digitale în educație și instruire. Competența digitală a educatorilor este exprimată prin capacitatea lor de a utiliza tehnologii digitale nu numai pentru a îmbunătăți predarea, ci și pentru interacțiunile lor profesionale cu colegii, cursanții, părinții și alte părți interesate, pentru dezvoltarea lor profesională individuală și pentru binele colectiv și inovare continuă, atât în cadrul instituției, cât și în cadrul profesiei didactice.

Deci, potrivit opiniei cercetătorului român, S. Cristea, profesorul viitorului este chemat să-și redimensioneze continuu rolurile și ipostazele, manifestând un comportament deschis și o atitudine pozitivă, activizantă și

reflexivă, promovând o învățare interactivă și stimulând potențialul creator al discipolilor săi [5].

Prin urmare, se întrevăd o serie de factori care condiționează îndeplinirea tuturor rolurilor profesorului, și anume:

✓ *atitudinea față de predare, învățare, evaluare.* Atitudinile profesorilor față de predare-învățare-evaluare se diferențiază după atitudinea pe care o au față de ansamblul de cunoștințe cu care operează. Profesorii care evită îndoielile epistemice cu privire la corectitudinea informațiilor pe care le predau așteaptă de la elevi răspunsuri sigure, de obicei fără alternative, conforme cu informația primită, cei care sunt predispuși să reanalizeze și reinterpreteze valabilitatea informațiilor cu care operează vor solicita răspunsuri care să dovedească evaluări de soluții alternative.

✓ *atitudinea față de elev.* Atitudinile profesorului față de procesul instrucțional și față de elev, reprezentările sociale cu care operează, modul în care percepe elevii, autocunoașterea, concepția lui despre lume și viață, satisfacțiile și insatisfacțiile personale, constituie ceea ce specialiștii numesc - agenda ascunsă a profesorului sau curriculum implicit. (R.C.Sprinthall, N.A.Sprinthall, S.N.Oja). Toate acestea influențează receptivitatea elevilor la informațiile predate și chiar atitudinea lor față de învățare. Elevii *învață implicit* să se raporteze la actul învățării în sine, cu entuziasm, cu siguranță sau cu îndoială, cu superficialitate sau cu simț de răspundere, așa cum

receptează ei atitudinea profesorului față de activitatea pe care o desfășoară.

✓ *atitudinea față de sine.* S-a constatat că felul în care profesorul se vede pe sine determină atmosfera clasei. Încrederea în sine, autocontrolul influențează pozitiv climatul clasei, anxietatea și nesiguranța în comportament îl influențează negativ. Cercetările lui R. Nash (1976) au relevat faptul că elevii agreează mai degrabă profesorii care păstrează ordinea și sancționează indisciplina, care îi țin ocupați, sunt consecvenți și dreți, nu au atitudini preferențiale, sunt prietenoși și veseli. De asemenea, cercetările lui M. Saunders (1979) au arătat că elevii apreciază profesorii hotărâți, cu un bun autocontrol, echitabili, sensibili la reacțiile lor, înțelegători, dar exigenți și organizați [11].

După cum putem observa aceste categorii de atitudini ale pedagogului plasează accentul pe calitatea lui umană, pe profilul psihomoral, profil configurat de totalitatea experiențelor sale de viață și nu în ultimul rând, de *calitatea vieții* sale personale.

Profesorii constructiviști se axează pe construirea competențelor cognitive, fizice, atitudinale, emoționale și sociale ale elevilor. Astfel, ei integrează în procesul didactic componente, cum ar fi învățarea prin descoperire, jocul, curriculumul la alegere, lucrul în echipă, experimentele etc. Să fii un astfel de profesor implică mult curaj, o pregătire aparte și o perfecționare profesională continuă.

Din cele expuse deducem că profilul profesorilor de tip constructivist implică următoarele aspecte:

- ***Un profesor constructivist este echitabil.*** Acesta se menține el însuși la standardele impuse elevilor săi; stabilește și aplică reguli, principiile educaționale pe care le respectă la rândul său, pentru a consolida o legătură apropiată și sinceră cu elevii săi.

- ***Un profesor constructivist este adaptabil.*** Rezultatele și performanța le obține treptat prin muncă asiduă, devotament, implicare și, mai ales, prin adaptabilitate sporită la diverse condiții (de ex. situația pandemică a condiționat instruirea online), situații și contexte.

- ***Un profesor constructivist este atent la nevoile individuale ale elevilor.*** În activitatea sa este important ca pedagogul să descopere personalitatea și interesele fiecărui elev, să țină cont de ele în actul pedagogic pentru a-i ajuta cu adevărat să învețe și să se dezvolte.

- ***Un profesor constructivist știe să lucreze în echipă.*** El dă dovadă de abilități de a colabora eficient cu ceilalți profesori, cu părinții, managerii școlari și cu alți parteneri implicați direct sau indirect în formarea și dezvoltarea elevilor.

- ***Un profesor constructivist este creativ.*** A prelua un concept și a-l contura într-o lecție originală, interactivă și dinamică este o altă aptitudine de bază pe care un profesor o deține. Un astfel de dascăl va fi întotdeauna capabil să capteze atenția elevilor săi și să-i facă să își dorească repetarea acestor experiențe la clasă.

- ***Un profesor constructivist este empatic.*** A fi sensibil la dificultățile cu care se confruntă elevii este o calitate excepțională a unui profesor. Atunci când un dascăl reușește să privească lucrurile din perspectiva elevilor săi, devine cu adevărat un mentor pentru aceștia în drumul lor către succes.

- ***Un profesor constructivist se perfecționează constant.*** Formarea și perfecționarea continuă are o importanță deosebită în vocația de dascăl. Un profesor dedicat se preocupă în permanență de propria sa perfecționare, găsim în sine resurse infinite de voință în a evolua. Iar această instruire continuă nu se referă doar la stăpânirea disciplinei predate, ci și la îmbunătățirea metodelor didactice și de relaționare cu elevii, cu părinții, etc.

În concepția lui K. Wadd personalitatea profesorului sintetizează patru componente esențiale:

- ***charisma*** - capacitatea de a atrage și de a influența oamenii prin propria personalitate;
- ***ascendența*** - capacitatea de a obține controlul asupra unei situații prin simpla prezență a persoanei respective;
- ***puterea intelectuală*** - puterea expertului, a celui care știe;
- ***resursele de putere*** - capacitatea de a organiza elementele unei activități în clasă.

Eficacitatea profesorului depinde atât de funcționarea fiecărei componente menționate în parte, cât și de proporția în care fiecare participă în ansamblu. Controlul pe care profesorul îl exercită asupra elevilor este rezultatul unui

amestec subtil de putere personală și de autoritate, derivată atât din statutul său de profesor, cât și din sistemul de principii, reguli care funcționează în școală și în clasă.

Calitățile personale și trăsăturile de personalitate dezirabile profesorului, care întregesc tabloul competențelor fundamentale, pot fi divizate în mai multe subcategorii în funcție de mai multe criterii [18]:

- *nivelul cultural al profesorului*: capacitatea de a dialoga; capacitatea de a informa obiectiv și de a comunica cu ușurință, atitudinea critică și non-dogmatică, virtuți civico-democratice;

- *aspecte ale civilizației tehnologice contemporane*: stăpânirea noilor tehnici care sunt folosite în sala de clasă contemporană; capacitatea de a inventa noi modalități de utilizare a acestor tehnici; capacitatea de a le inova, de a propune ameliorările necesare;

- *funcția științifică a profesorului contemporan*: cunoașterea logicii și a structurii disciplinei pe care o predă; promovarea spiritului științific; preocupări de propagare a culturii științifice;

- *ethosul profesional / cultura profesională*: capacitatea de autoorganizare; mentalitate deschisă și disponibilitate de a observa și studia comparativ diferite sisteme și practici școlare din lume; atitudine experimentală, în vederea perfecționării continue a metodologiei și a stilului personal de predare; așezarea intereselor copiilor încredințați spre educație deasupra oricăror alte interese.

În concluzie menționăm că învățământul actual are nevoie de profesori foarte buni capabili să ofere elevilor o educație de calitate, în corespundere cu cerințele societale. Profesorul a avut și va avea un impact esențial în formarea elevului, în desăvârșirea personalității acestuia, deoarece își asumă o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea sa.

Referințe bibliografice

1. ALLPORT, G.,W. *Structura și dezvoltarea personalității*. București: Editura didactică și pedagogică, 1991. ISBN 973-30-1151-7
2. ANTONESEI, L. *O introducere în pedagogie. Dimensiunile axiologice și transdisciplinare ale educației*. Iași: Polirom, 2002. 216 p. ISBN 973-683-848-X
3. BÎRZEA, C. *Definirea și clasificarea competențelor*. *Revista de Pedagogie*. București: Institutul de Științe ale Educației, 2010, nr. 58 (3) p 7-12. ISSN 0034-8678
4. BOCOȘ, M. *Didactica disciplinelor pedagogice (un cadru constructivist)*. Pitești: Paralela 45, 2017, 432 p. ISBN 978-973-47-2482-6
5. CRISTEA, S. *Fundamentele pedagogiei*. Iași: Polirom, 2010. 400 p. ISBN 978-973-46-1562-9
6. GLOBU, N. *Paradigme postmoderniste în formarea profesională inițială a învățătorului*. În: *Didactica Pro*. Revistă de teorie și practică educațională. 2013, nr 4 (80), pp.19-26
7. GOLU, M. *Fundamentele psihologiei*, Ed. a V-a, vol I și II, București: Editura Fundației România de Măine, 2007. 832 p. ISBN 978-973-725-857-1
8. GUȚU, VI., MURARU, E., DANDARA, O. *Proiectarea standardelor de formare profesională inițială în învățământul*

- universitar*. Ghid metodologic. Chișinău: CEP USM, 2003. 87 p. ISBN 9975-70-348-8
9. JOIȚA, E. coord. *Profesorul și alternative constructivistă a instruirii*. Material- suport pedagogic pentru studenții – viitori profesori (II). 2007, 220 p. Disponibil: [http://cis01.ucv.ro/DPPD/profesorul%20 si alternativa constructivistă a instruirii.pdf](http://cis01.ucv.ro/DPPD/profesorul%20si%20alternativa%20constructivistă%20a%20instruirii.pdf)
  10. JOIȚA, E. coord., *Pregătirea pedagogică a studenților-sarcini și instrumente de învățare independentă, constructivistă - pedagogie. Managementul clasei de elevi*. Editura Universitaria, Tipografia Universității din Craiova, 2006. 178 p. ISBN 973-742-532-4.
  11. JOIȚA, E. *Instruirea constructivistă-o alternativă. Fundamente. Strategii*. București: Editura Aramis, 2006. ISBN 978-973-679-316-5
  12. LAROUSSE. *Marele dicționar al psihologiei*. București: Editura Trei, 2006. 1360 p. ISBN 978-973-7070-999
  13. NEGURĂ, I., PAPUC, L., PÂSLARU, VI. *Curriculum psihopedagogic universitar de bază*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2000. 176 p. ISBN 9975-78-071-7
  14. PERTȚ, S. *Societatea informațională – Societatea cunoașterii. Educarea și formarea forței de muncă*. București: Editura Centrul de Informare și Documentare Economică, 2004.
  15. SILLAMY, N. *Dicționar de psihologie*. București: Univers Enciclopedic Gold, 2009. 352 p. ISBN 978-606-921-595-1
  16. [http://www.cnaa.md/files/theses/2018/53299/liudmila lefter thesis.pdf](http://www.cnaa.md/files/theses/2018/53299/liudmila_lefter_thesis.pdf)
  17. [http://www.cnaa.md/files/theses/2015/22344/nelea globu the sis.pdf](http://www.cnaa.md/files/theses/2015/22344/nelea_globu_the sis.pdf) .
  18. [https://www.academia.edu/31108317/Tema_18_Personalitate a cadrului didactic](https://www.academia.edu/31108317/Tema_18_Personalitate_a_cadrului_didactic)